

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegraful Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Bănueli injuste.

(b.) E prea firesc, ca în vremuri răsboinice, în felul celor de azi, știrile rele să găsească urechi mai deschise decât cele bune. Critica rațiunii este mai puțin în stare să lucreze calm, ca în timpuri normale, știri și svonuri ce se succed cu o repeziciune fulgerătoare, și învălmașala atâtor vești face controlul aproape imposibil.

Aceasta este primordiala cauză, care produce atâtea bănueli și îndoleli cu privire la ținuta unor sau altor oameni din mijlocul unui popor, căci poporul însuși, ca masă și ca conducere, nu poate fi bănuț de nimic rău, de îndată ce s'a afirmat în chipul cel mai strălucit de loialitate față de tron și în gradul cel mai mare ca fidel și eroic apărător al patriei sale, cum este și poporul nostru românesc, atât din Ungaria, cât și din Austria.

Că s'au găsit cu toate acestea în mândrul codru românesc și câteva uscături mizerabile, este la tot cazul o apariție condamnată, dar spre cinstea noastră o putem spune, că uscăturile au fost puține de tot și că ele au căzut de sine dela început, ca o putreziciune a corpului nostru național. Ele n'au ramas aici la noi, ca se inficizeze organismul nostru senătos, ci s'au eliminat de sine, căci altcum erau amputate de însași națiunea noastră, ca ceva netrebnic și periculos. Poporul român este prea senătos și sufletește nestruciat, ca se suferă în mijlocul lui trădători de patrie.

De aceea, a arunca bănueli asupra unui întreg popor, din cauza unor minime excepții de refugiați agitatori și nesocotiți vinovați, este cel mai injust lucru ce se poate face; este o insinuație lașă împotriva caracterului integru al unui neam, care față de alte popoare a trăit și trăiește destul de rău în această țeară și își jertfește totuși ce are mai bun în acest războiu, numai ca patriei se-i meargă bine.

Admitem, că poate unii din aceia, cărora le-a mers mai bine aici, s'au arătat nevrednici de această patrie prin purtarea lor, dar masa poporului nu merită nici un strop de neîncredere și de bănuială. Cei cari au meritat osândă se cunosc, și au fost înfierăți de atâtea ori din partea presei și din partea frunțașilor noștri.

Prin urmare rău fac toți aceia; dintre conlocuitorii noștri imediați de altă naționalitate, cari neliniștesc, cum auzim, și inveninează spiritele pașnice prin fel de fel de svonuri nebasate, aruncând cele mai injuste bănueli asupra Românilor, cari dacă ar fi așa, cum îi prezintă acestia, cu vorbe șoptite, atunci de sigur, că cel dintâiu ar fi fost Excelența Sa, ministrul-preșident, Conte Tisza, care se ne de nege încrederea. Memorabilul schimb de scrisori însă între Excelența Sa și I. P. S. nostru Mitropolit Ioan Mețianu, cum și scrisoarea Contelui Tisza către domnul asesor consistorial Lazar Triteanu, în care ne numește «frații mei Români», sunt două probe de

absolută încredere, confirmată în public, cari ar trebui se facă se amuțască pe toți detractorii lași și ascunși ai reputației noastre de neam, a căror procedare de altcum nu ne poate strica nimica, ci trebuie cel mult să ne supere, ca un lucru condamnat și fără nici un scop.

Să nu se uite, că noi și după războiu tot împreună și la olaltă va trebui se trăim, ca în trecutul cel lung, și că prin urmare nu e bine, nu e frumos și nu e folositor pentru nime, dacă se îngreunează de pe acuma aceasta împreună viațuire. Le spunem acestea, ca să se știe și ca ceice urechi au, să le audă!

Gunoaiul Ardealului. Vorba e a domnului Dr. Aurel Vlad, dar ea a trecut și dincolo, în România, unde încă se vorbește și se scrie acum despre gunoaiul Ardealului. Astfel domnul Dem. Theodorescu, vorbind în coloanele ziarului »Dreptatea« din București despre unul dintre fugarii noștri, care în lipsa altei ocupațiuni i-ar fi furat paltonul, scrie următoarele: «Sunt și gunoaie în Ardeal. Focul jalei milenare nu le-a putut mistui pe toate. Dar vârtejuirea războiului le-a asvârlit departe, chiar peste înălțimea unor munți. Nu mai sunt gunoaie în Ardeal. Gunoaiele au fost asvârlite de uragan. Le găsiți pe calea Victoriei, la întruniri publice, la cafenele, la bucătăria politicianilor îndogoriți subit de idealul național. Odată cu gunoaiele, vântul năprasnic, care pustiește vetrele satelor curate din Ardeal, a aruncat și viermii, pe cari capriciile furii îi zămislesc din nimic și din murdărie. Nu, nu; în Ardeal nu mai sunt gunoaie. Ele ne înecă respirația aici, în București, la cafenele și pe strade. Uraganul războiului le-a asvârlit peste munți... Adevărat. Dar vina nu o poartă, nici gunoaiele din Ardeal, nici uraganul, ci numai aceia din București, cari au adunat gunoaiele de pe drumuri și le-au băgat în saloanele lor, considerându-le de miresme binemirosoare. Acum scoată gunoaiele din casă dacă mai pot!..»

Indiferentism... Părintele Nicolae Paicu se plânge în ziare, că apelurile sale de a se trimite ziare și cărți soldaților dela front nu sunt ascultate, pentru că România nu înțeleg necesitatea de a se da soldatului o reculegere sufletească, cum o înțeleg Nemții de pildă, și n'o înțeleg nici chiar atunci, când le atragi atențiunea. Deci indiferentism, condamnatul indiferentism. Dar lucrurile nu vor sta tocmai așa. Părintele Paicu abia e de o lună ori două la front, ca preot militar, iar războiul durează de 16 luni. Părintele Paicu nu știe deci, nu poate ști, ce s'a făcut în celelalte 14 luni, când el nu era la front. S'a trimis, mai ales la început, tot ce s'a putut trimite, și s'a împărțit tot ce s'a putut aduna, în cărți, reviste și gazete, printre bolnavii dela diferitele spitale. Și dacă astăzi nu se mai trimite și nu se mai împarte nimica, nu e a se atribui indiferentismului, ori lipsei de înțelegere a apelurilor calde ale părintelui Paicu, ci faptului, că nu mai avem ce se trimitem și ce se împărțim. Foaja noastră de exemplu se trimite și se împarte gratis în aproape 800 de exemplare între soldații dela front și din spitale. O jertfă deci de 12—13,000 coroane la an se aduce din partea ziarului nostru pentru soldații noștri. Nu ni se poate cere mai mult. La Nemți să nu ne provocăm, căci Nemții au o literatură, cu care pot hrăni sufletește lumea întreagă; noi însă, durere, nu ne-am îngrijit din vreme, ca se avem și noi ce se trimitem soldaților dela front, ori din spitale. Iar ca să se tipărească acum cărți în număr suficient pentru soldați, e curată

imposibilitate, pentru că cei mai mulți culegători sunt duși la războiu, și muncitorii dela fabricile de hârtie asemenea. Nu e deci nici hârtie destulă, și nu sunt culegători-tipografi aproape de loc!

Tragedia Sârbiei.

— Recapitularea evenimentelor. —

II.

Puterile centrale își dădeau perfect seamă de aceasta, și la rândul lor nu puteau lăsa nici ele pe credinciosul aliat dela Galipoli fără ajutor. Eroismul armatei turcești a întrecut desigur și așteptările cele mai mari, dar nici abnegația cea mai fanatică, nici calitățile strălucite ce au resuscitat în soldatul turc de astăzi, nici conducerea genială a lui Enver Pașa, Liman von Sanders, von der Goltz și Usedom, nu decid în războiul modern. Ceeace le lipsia Turcilor pentru a curăți coasta dela Seddil-Bahr și Ari-Burnu de ultimul detașament de anglo-francezi erau mijloacele tehnice, artileria grea și profuziunea de munițiuni, pe care propria industrie nu le putea furniza. De aceea imperiile centrale, oprind viguroasa ofensivă din Rusia, — care de altfel în timpul ernii ar fi avut de învins obstacolele prea grele, — au întreprins acțiunea decisivă în contra Sârbiei, spre a putea stabili pe acolo legătura cu aliatul din sud-est.

Lovitura aceasta a fost pregătită cu tot spiritul sistematic și consecvent ce caracterizează operațiunile statului major german. În timp ce buletinele oficiale semnalau zilnic fraza stereotipă: «Grupa feldmareșalului von Mackensen, situațiunea neschimbată», Valerosul comandant lăsase numai mici detașamente de acoperire pe frontul cucerit, iar cu grosul trupelor sale și cu formațiuni nouă germane și austro-ungare a alcătuit armata de sud-vest, care a început o acțiune fulgerătoare trecând Dunărea, Sava și Drina în mai multe puncte și urmând o viguroasă ofensivă, care amintește de strălucitele sale fapte din Maiu și Iunie în Galiția. În acelaș timp armatele bulgare au trecut frontiera spre Sârbia dela Dunăre și până la Strumița și înaintează cu o iuteală vertiginosă pe teritoriul sârbesc.

E cert, că cercurile militare ale împătritei-înțelegeri nu dădeau atacului plănuț contra Sârbiei atențiunea cuvenită, și am putut ceti în unele ziare engleze, că el nu ar fi decât un «bluff» pentru a impresiona pe neutri și pentru a provoca eventual dislocări de trupe anglo-franceze din Galipoli. Aceeași mentalitate ușurată și frivolă au arătat-o cercurile militare engleze și franceze de altfel și cu ocazia ofensivei austro-ungare și germane în Galiția. Generalul Cherrils, cel mai popular critic militar francez, spunea la 28 Iunie (după lura Lembergului) în »Echo de Paris«: «...Ofensiva Austro Germanilor în Galiția pare a fi într'adevăr pe sfârșite, ea n'a fost decât o manevră

diplomatică, pentru a menține în ezitare pe neutrii balcanici nedeciși». Această «manevră diplomatică» a dus de atunci la cucerirea întregii Galiții, Poloniei, Curlande, și a unei mari părți din Volhinia și la stabilirea unui front, ce duce în linie dreaptă dela Riga până la Hotin. Astăzi același Mackensen întreprinde un «bluff» similar, iar lipsa de armonie între statele din antantă a avut rezultatul lamentabil al debarcării de efective nesuficiente franceze și engleze la Salonic. Cu aceasta s'a violat neutralitatea Greciei și s'a pierdut definitiv prietenia unui aliat prețios, iar consecința imediată a fost, că armatele bulgare au întrerupt comunicația prin unica linie ferată Salonic—Niș înainte ca primul detașament din trupele debarcate să poată veni în ajutorul Sârbiei.

Cooperarea forțelor engleze, franceze, și poate chiar italiene, nu este exclusă prin aceasta, căci ele mai pot debarca într'un port al Albaniei, violând și neutralitatea acestui stat, sau pot face încercarea riscată a înaintării pe singura șosea, ce duce dela Monastir spre nord. În ambele cazuri intervențiunea aceasta va fi însă tardivă. Și trebuie să ne dăm bine seama de importanța acestei intervenții, al cărei scop este mult mai important decât salvarea Sârbiei. Joncțiunea trupelor austro-ungare și germane cu cele bulgărești înseamnă de fapt stabilirea legăturii între Germania și Turcia, și aceasta este pentru Anglia o grea lovitură. Pe lângă urmările imediate, ce vor avea o influență enormă asupra mersului războiului și vor grăbi considerabil victoria finală a puterilor centrale, se deschid perspective cu totul nouă în Asia-mică, Arabia și Egipt.

Sârbia și-a împlinit misiunea în programul antantei și guvernul englez s'ar feri să mai jertfească un singur soldat și să mai cheltuiască un singur obuz pentru cauza pierdută a unui aliat prea încrezător, dar din momentul ce-și vede zguduită dominațiunea în Mediterana, a pus în mișcare întreg aparatul diplomatic, care lucrează cu cea mai mare presiune la Roma, Atena, București și Petrograd, pentru a găsi nouă carne de tun.

Roma a rămas indiferentă, Atena și Bucureștiul inflexibil, iar Petrogradul... promisesse, ca întotdeauna.

Guvernul sârbesc, care, — în aparență cel puțin, — e încă încrezător în făgăduelile înalților săi protectori, a declarat, că Sârbia va lupta până la ultima picătură de sânge. În timpul acesta armatele austro-ungare și germane înaintează dinspre nord și vest, cele bulgărești dinspre est, iar ajutorul atât de mult așteptat nu sosește. Sârbia se va vedea încă odată desamăgită, după cum s'a mai văzut atunci, când tradarea Italiei a fost cumpărată cu promisiunea coastei dalmatine, când România a fost ademinită cu perspectiva anexării Banatului, și când conșorul Bulgariei trebuia să fie plătit cu o parte integrală din chiar teritoriul actual al Sârbiei.

Oare e posibil, ca acest nenorocit stat să nu vadă, ce soarte îl aşteaptă într'un viitor atât de apropiat? Oare încă nu-şi dă seama, că răsplăteşte cinicul egoism al diplomaţiei engleze cu sacrificarea completă? Oare exemplul Belgiei nu-l înspăimântă?

La 27 Iulie 1914, ţarul a telegrafiat printului Alexandru al Sârbiei: «Alteţa Voastră poate să fie asigurată, că Rusia nu se va desinteresa în nici un caz de Sârbia». Aceasta însemna: Nu cedaţi în nici un caz justelor cereri ale Austro-Ungariei, provocaţi războiul european şi hărţuiţi o cât mai mare parte din armata austro-ungară, ca să putem da lovitură de graţie duşmanului nostru secular. Sârbia s'a supus şi a devenit instrumentul fidel în mâna pravoslavnicului protector.

Astăzi ţara, în care îşi are obârşia războiul mondial, e iarăşi focarul evenimentelor mari. Ca o curioasă fatalitate, drumurile ce duc la lichidarea giganticului conflict se întâlnesc din nou pe această mică fâşie de pământ. Din toate părţile tind spre Sârbia duşmani şi prietini şi în formidabilele ciocniri ce se vor produce, în nesfârşitele valuri de sânge ce vor curge, se va decide, poate, soarta întregului războiu.

Poate, — căci am fost de atâtea ori derutaţi în prevederile noastre, atâtea surprize au apărut în acest măcel îngrozitor, încât trebuie să ne ferim de a lua ca sigure chiar consecinţele cele mai naturale. Dar de un lucru nu ne mai putem îndoi astăzi: Ori care ar fi norocul armelor şi ori de câte ori capricioasa zeiţă Fortuna ar zâmbi unuia sau altuia din titanii încăeraţi, soarta aceluia popor, care în orbirea lăcomiei glorioase a stârnit această urgie de sânge, e încheiată. Sârbia a fost şi nu va mai fi!

(Seara.)

Războiul.

Luptele dela Czartorijsk, cari decurg de patru săptămâni, au fost terminate cu deplin succes. Ruşii au fost alungaţi peste râul Styr şi mai multe localităţi pe cari au trebuit să le părăsască, au fost incendiate de ei. Perderile Ruşilor sunt mari.

La frontul dela apus Nemţii au avut unele succese. Au cucerit tranşee dela Francezi, pe cari le-au pus în legătură cu tranşeele lor.

La frontul italian atacurile desperate ale duşmanului au fost continuate, mai ales la Doberdo. La Monte San Michele Italianii prin surprindere au intrat în poziţiile trupelor noastre, dar un contra atac iscusit şi bine

executat i-a silit să le părăsească. Trupele noastre le-au luat de nou în stăpânire. Italianii au avut perdi mari. Duşmanul aruncă mereu bombe din aeroplan asupra oraşului Goriza (Görz).

În Sârbia duşmanul e mereu urmărit din toate părţile, fără a mai putea opune rezistenţă. Bulgarii au intrat în Prokuplje. Regimentul sârbesc de gloate numărul 1 a denegat supunerea. Comandantul regimentului, colonelul Pribicevici, unul dintre autorii morali ai omorului dela Sarajevo, a fost ucis. Regimentul s'a descompus.

Trupele franceze, trimise într'un ajutorul Sârbilor, au făcut încercarea se atace trupele bulgare, dar au fost bătute. La Dardanele e foc de artilerie, cu mici întreruperi. Atacurile însă au fost sistate.

Apel

cătră membrele Reuniunii femeilor Române din com. Hunedoarei.

Primum spre publicare următoarele: Când izbucni războiul, nime nu bănuia ce dimensiuni uriaşe va lua el şi cât de imense jertfe vor trebui să cază în groaznica lui flacără.

Ear cei rămaşi acasă, pătrunşi şi ei de sentimentul datoriei, se grupau pe întrecute în jurul jertfelnicului.

Astfel anul trecut de cu vreme s'au gândit femeile şi în special noi, Româncele, ca să procurăm de sfintele sărbători bucurie ostaşilor răniţi.

Am adus şi noi prinosul nostru celor ce săngeraseră pentru patrie.

Mulţi din cei, a căror inimă trăsarise atunci la tainicul ritm al colindelor, vor fi dormind astăzi somnul veciniei în pământ străin.

Dar iată, că se apropie acum şi al doilea crăciun roşu. Ce vom face noi?

Sta-vom oare desnădăjduite inactive, pentru că multora din noi le este inima cernită, pierzându-şi unele fiii, rudele sau prietini în război?

Zice-vom oare: obosit-am, Doamne, nu mai pot!

Nu, noi femeile nu vom zice aceasta!

Nici odată nu vom obosi în actul milostivirii. Trudite fiind chiar, înşine vom nizi să aducem mângăere celor ce sufer.

De aceea, cu toată încrederea ne adresăm cătră membrele Reuniunii femeilor române din com. Hunedoarei, convinse fiind, că opusul acesta va afla răsunet în inimile D-voastre milostive.

Ca şi în anul trecut, vă rugăm şi de astădată, să binevoiţi a colecta, ca să putem şi noi, Româncele, de sfin-

tele sărbători ce vin, aduce mângăere ostaşilor răniţi.

Deva, 9 Noemvrie st. n. 1915.

Dionisiu Ardelean Emilia Ardelean
secretar. vice-pres.

Crăciunul soldaţilor din spitale.

Pentru a doua oară în războiul mondial bate Crăciunul la uşe, şi iarăşi multe mii de soldaţi bolnavi şi răniţi vor trebui să petreacă cea mai frumoasă dintre sărbători în spital, iar nu acasă, în cercul celor iubiţi ai lor. Datorinţa noastră e însă se alinăm dorul şi durerea în inimile bravilor nostri ostaşi în presara Crăciunului, dovedindu-le, că nu numai cei ce stau aproape de inimile lor, ci şi noi, toţi, ne gândim la ei cu iubirea şi recunoştinţa, pe care şi-au câştigat-o în inimile noastre prin apărarea patriei noastre, făcută cu jertfire de sine. Filiala din loc a „Crucei Roşii“ are deci intenţiunea, ca şi în anul trecut, ca cu cooperarea administraţiei supreme a reuniunii agronomice şi a tuturor reuniunilor de femei din loc se aranjeze pentru soldaţii bolnavi şi răniţi din spitalele din loc o serbare de Crăciun, astfel, ca fiecare soldat se primească un cadou egal. Şi fiindcă filiala „Crucei Roşii“, având şi alte numeroase îndatoriri, nu e pusă în poziţia de a purta singură cheltuielile legate de aranjarea sărbătorii: e rugată populaţiunea oraşului şi a comitatului nostru se uşureze, mai ales prin contribuiri în bani, executarea corespunzătoare a împărţirii darurilor de Crăciun. Afară de ofrandele făcute în bani se primesc cu mulţămintă şi figuri, ţigarete, ciocoladă, săhâr, ouă, prăjituri, luminiţe de Crăciun şi feşnice. Toate ofrandele ne rugăm să se predea până cel mult în 15 Decemvrie n. c. administraţiunii supreme a reuniunii agronomice ardelenice săseşti (Piaşa mare numărul 19).

Sibiu, 11 Noemvrie 1915. În numele comitetului: **Frideric Walbaum** m. p. prezident, **Gustav Andrae** m. p. secretar.

Războiul, din punct de vedere sociologic.

(Urmare.)

Pornirile animalice ale firei omeneşti încep a se nobilita în cursul timpurilor şi putem întâmpina între oameni din ce în ce tot mai des pacturi de un caracter din ce în ce tot mai uman, cari formează treceri dela forma războiului anarhic la forma războiului disciplinate.

Dacă forma anarhică de război o caracterizează uciderea şi devastarea, imprevizibilă cu cruditatea cea mai îngrozitoare, forma războiului disciplinate o caracterizează dorinţa după pace, care conduce la disciplinarea şi limitarea războiului.

Oare din nevoile noastre din născuţii noastre, n'a putut să-şi iee începutul şi a vântul şi ceva de căpetenie? Oare chiar aşa de lipsit de iniţiativă şi de originalitate să fi fost acest neam cu o minte naturală aşa de ageră? Nu vreau să neg influenţa stărilor asupra noastră, sau influenţat de au prea influenţat. Dar înăurirea lor în viaţa noastră nu a fost totdeauna chiar aşa de mare, cum o scoate istoria. De multe ori influenţa lor a fost o atingere uşoară de deget pe o eardă, care în urechea fină a Românului a deşteptat o năvală de vibraţii, o succesiune de tonuri armonice.

Aşa stăm şi cu începutul scrisurii române.

Primele începuturi de literatură şi de scris românesc ştim, că le fac cele trei traduceri, cari ni s'au păstrat în copii de mai târziu, anume: *Psaltirea voroneţeană*, — numit greşit şi *Codicele voroneţean*, — *Psaltirea voroneţeană* şi *Psaltirea scheiană*. Am zis începuturi de literatură, deşi faptic traduceri nu pot forma literatură; dar judecând astfel, e foarte corect zis. E'le sunt faptele, cari dau drepturi de a se purta în lume sunetele limbii unui neam întreg; e'le sunt primele încercări de scris românesc, cari dacă n'ar fi fost, cine ştie când şi cum mai s'ajungea limba românească să creieze o literatură.

Ne oprim mai mult, făcând chiar o lungă abatere, pentru că să deslusim acest început, care e piatra cea din cornul casei, şi de care vom vedea ce frumos se leagă şi desleagă întreaga mişcare de mai târziu.

Una dintre formele cele mai vechi ale disciplinei războiului este limitarea sa provizorie pentru anumite ocaziuni.

În timpurile mai vechi teutonice, ear în zilele noastre diferite semetii indiene, polineze, sau de negri, proclamau armistiţiul obligatoriu pentru ocaziuni de cununii, înmormântări, festivităţi religioase, sau pentru cazuri de tărguri. E'ini proclamau „pacea sfântă“ pe timpul jocurilor olimpice şi considerau de sacrilegiu tuburarea p'cii. Sinodul dela Toulouse din 1041 proclamă „pacea din vin“, în serzul căreia războiul este oprită în cursul pasesimilor şi se permite în trei zile numai din săpă-mână în celelalte anotimpuri ale anului, pentru înfăşurarea mâinii de război, care lusse în evul mediu proporţii uriaşe. Codicele mohamedani H d a h şi V k a y h din veacul al XIII lea de asemenea proclamă pentru anumite ocaziuni pacea din vin.

Proclamarea imunităţii diferitelor localităţi, instituţii şi persoane, prezintă apoi progres considerabil în opera de disciplinare şi limitare a fenomenului războiului.

Între principiile decretate de uniunea Crucii Roşii din zilele noastre s'au multe, cari erau în vigoare din timpurile cele mai vechi la elini. Legile lor strategice obligau comunităţile beligerante la înmormântarea celor căzuţi; au proclamat imunitatea templor şi a sanctuarelor şi considerau de az-le localităţile acestea, asigurând neutralitatea piroforilor, neutralitatea acelor preoţi, cari tocmai aşa urmau armate, cum urmează şi preoţii zilelor noastre ostirii ce crucea şi cu evangeliu. Această neutralitate s'a extins mai târziu şi asupra străinilor şi a peregrinilor.

E'ul mediu a retroit în cursul timpului legile acestea. Pacea sfântă interzice încă în veacul al X lea în Franca asediarea templelor şi primeşte sub scutul său preoţii, călugăria şi tărâniea. Scrisoarea şi n'apachă din 1393, care sistematizează şi îndreptăz dreptul strategic elveţian, încă conţine decrete de natura aceasta.

Opera de disciplinare şi îndreptare a războiului obţine rezultate din ce în ce tot mai frumoase. Încep a se asigura anumite interese ale poporului. Se interzice prădarea alimentelor, irficierea fantanilor şi dă a narea clădirilor judeţiene. Pactul dela Grat k u d n 1746, subscris de contele Stair şi principiile Noailles, proclamă neutralitatea spitalelor.

Năzuinţele acestea treptate, dar vădite, spre cruţarea valorilor, au dat ca rezultat încheierea uniunii Crucii Roşii la anul 1864 în Geneva, care proclamă neutralitatea ambulanţelor, a personalului lor şi a duşmanilor de campanie.

Uniunea dela Haga din 1898 estinde concluzivele acestea şi asupra războiului maritim.

Se proclamă inviolabilitatea solilor şi obligamentul declarării legale de război. Înainte de începerea războiului. Obiceiul acesta era în vigoare chiar şi la romani. „Bellum justum ac pium“ era numai războiul început cu formalităţile declarării legale. Concepţia aceasta s'a menţinut, — în principiu cel puţin, — în cursul întregului ev mediu. Conferinţa dela Haga din 1907, la care participară 44 state, se ocupă apoi mai intensiv cu fenomenul războiului şi aduce un codice întreg de legi strategice, numit „Codicele războiului“, pentru disciplinarea războiului şi limitarea crimelor străgătoare la cer. Fiind acest codice depozit-

FOIŞOARA.

Insemnătatea cărţilor bisericesti

din primele trei veacuri ale literaturii româneşti.

— Conferenţă. —

De Gh. Maior.

Alegându-mi tema aceasta pentru conferenţă, n'am făcut-o nici ca specialist, nici fiindcă sunt cleric, şi cu atât mai puţin, fiindcă aşi vrea să aduc la lumină unele lucruri nouă; încă nu sunt chemat, şi cine ştie de vouă i vreme-dată, să lucrez sub imboldul unor asemenea ambiţiuni nobile. Celece veţi avea bunăvoinţă să le ascultaţi, nu le pot numi nici măcar interesante; nu vreau să fiu şi nu pot fi interesant, când e vorba de cea mai aleasă comoară a neamului românesc. Îndemnul meu la acest lucru îl reliefează vorbele atât de frumoase şi de adevărate din prefaţa la „Istoria literaturii religioase“ a dlui N. Iorga: „eu am scris această cu iubire pentru oamenii de a căror muncă e vorba aici...“ şi pentru că „întregul public cult al Romanilor... să ştie de unde si multămită cui scrie limba pe care astăzi o înţeleg tot neamul şi în care mai mult decât în orice el se simte unul singur“, pentru că toţi să înţeleagă prin ce frământări şi cu ce rezultate au luptat şi au trăit ceica inconştia şi conştia ne-au mântuit neamul, şi mai ales pentru că să ajungem să ne simţim mandri de ceea ce ne-au dat, am păstrat şi avem,

Ştim cu toţii, câte avem să multăm în biserică, acestei instituţii în adevăr dumnezeieşti pentru Români. Istoria noastră toată se prezintă, — pot zice fără exagerare, — aproape ca istoria bisericăi româneşti; prin întreaga noastră dezvoltare, din fundal celor mai depărtate vremi, biserică trece ca un fir roşu. În jurul ei, pentru ea, cu ea împreună, se luptă, trăieşte şi se dezvoltă tot neamul. Tot ce avem azi a pornit dela biserică sau prin biserică. Căducerea noastră dela amvon pornea. Măgărirea noastră şi înţelepciunea se desprindea din umbra zărilor mănăstireşti, a acestor binefaceri cereşti, venite peste capul bietului Român, ameninţat de toate părţile. Să nu ne mirăm dar, că acest neam pentru biserică sa, legea se, jertfeşte tot ce are.

Noi ne-am apărut biserică şi biserică ne-a apărut pe noi. Şi când era să pierdem limba în apa limbilor streine, care inundase întreaga noastră viaţă culturală, ea ne-o mântuie, ea ne spune, că Românul trebuie să se roage, să vorbească, să scrie româneşte, şi tot ea ne învaţă, că deşi suntem împărţiţi şi amestecaţi cu mulţi streini, putem fi una, putem să ne formăm o cultură, să ne dezvoltăm în o formă. Din sinul ei porneşte şi scrisul românesc.

Iată dar în linii largi ce mă îndeamnă să trectez tema de faţă.

Nu pot trece însă peste un moment, care imi pare foarte însemnat: De ce, când e vorba de ceva de valoare la noi, toţi a-leargă după explicaţii la neamuri streine?

Aici vrând nevrând să văd silit să încep o mică polemă fragmentară. Lăsăm la o parte părerea lui I. Bumbac, care crede, că începutul scrisurii românece trebuie pus chiar în veacul al X-lea, ci vom judeca numai teoriile dlui Adamescu, ale dlui Iorga, şi vom aminti în treacă şi propoziţiile, aruncate poate în fuga condeiului de Aron Densusianu în „Istoria limbii şi literaturii române“.

Di Adamescu se întreabă: Când încep Românii să întrebuinţez limba lor în sfacerile statului, în biserică, în cărţi, răspunzând: Pentru aceasta nu se poate fixa data nici măcar cu aproximaţie; părăsirea limbii slavoneşti s'a făcut încet-încet. Prin secolul XV stăpânirea limbii slavone începe să slăbească, mai ales din două principii:

a) Slavonismul fiind o formă streină de închinare, trebuia susţinut şi alimentat... (c) se făcea de cătră călugării bulgari, ear imigrau în principate. Imputându-se mă năstirile slavoneşti de peste Dunăre, se împuţinează şi numărul celor ce aduceau la noi învătătura slavonă... (şi) această înăvătătura slavonă şi-a scăzut, cu vremea, puterea.

b) Pe măsură ce se împuţinează Slavonii cari veneau la noi, încep să vie alţi streini, Grecii... cari luptă pentru dărămarea influenţei slavone, iar în această luptă se vedeau siliti a se mărgini la ajutorul dat limbii române, aşteptând, ca după învingerea slavonismului să impună influenţa lor.

tarul cel mai perfect al dreptului strategic al zilelor noastre, vom s'ha în cele următoare cuprinsul său:

1. Codicele războiului limitează în general războiul când accentuează, că nu se poate declara unui stat război pentru pretenziunile private din străinătate ale unui cetățean.

2. Se apără interesele neutrelor, se regulează bombardarea, se interzice deschiderea focului asupra localităților, vapoarelor și asupra clădirilor nefortificate, și se oprește jafuirea chiar și în interiorul cetăților cucerite cu asalt.

3. Se disciplinează situația vapoarelor comerciale ale puterilor dușmane; se limitează dreptul jafului maritim și pentru evitarea sau rezolvirea discuțiilor ivite din practica acestui drept se înființează judecătoria internațională.

4. Obligamentul declarării de război.

5. Se acceptază principiul, pe cât de uman, pe atât de mărit, că comunitățile beligerante nu sunt libere în alegerea mijloacelor, prin cari ar dori să producă stricăciune dușmanului și este limitat cu multă precizie dreptul alegerii acestor mijloace mult primejioase. Se limitează ne baza acestui principiu asezarea minelor submarine, se interzice aruncarea materiilor explozive din aeroplane și întrebuințarea otrăvurilor sau a armelor infectate, cari ar produce suferințe prea grele și prea îndelungate dușmanului.

6. Se asigură tratarea umană pentru prizonierii de război și se accentuează, că ei sunt a se considera de fii țării omenești, ajunse sub stăpânirea și verului dușman sau a unei grupe particulare.

7. Se asigură neutralitatea ambulanțelor, a spitalelor și se obligă și dușmanul la vindecarea răniților și a bolnavilor. Se interzice băjocuirea sau jefuirea cadavrelor.

8. Se împiedecă dezasarea acelor obiecte, cari deși formează proprietate le unui singur posesor, totuși ele sunt a se considera de mărghăritare publice ale lumii culte, în întregă intensitatea sa, ca monumentele istorice, monumentele de artă, etc.

Insemnătatea congresului din Haga dela 1907 este uriașă, căci prin primirea Codicului războiului se întemeiază un nou popoarelor. Reprezentanții legitimi alor 1200 milioane de locuitori declară solemn, că ei și popoarele reprezentate prin ei vor respecta și se vor conforma totuși toate sentințele dictate de forul judecătoresc al acestei uniuni internaționale, fie ivit conflictul pe motiv de ordin formal, fie pe motiv de ordin vital.

Pe urma decretelor date de acest congres memorabil se născu o întregă mișcare pacifistă în largul țărilor și se înfiripă pe tema aceasta chiar și o literatură internațională. S'a precizat și comentat până în cele mai adânci amănunte Codicile războiului. Cazurile de conflicte se înălțurau cu nsurintă teorie. Și se înălțurau destul de ușor și corifetele ivite pe motiv de ordin formal. De aici înainte nu ne mai întâlnim în istoria războaielor cu cazuri ca acela al cavalerului Bertram din vesul al XII-lea, care pentru aceea declarase război orașului Frankfurt, pentru-că o damă din acest oraș cu ocaziunea unei petreceri a dansat cu altul o tură promișă vărului său minor. Și nu ne mai întâlnim aici cu cazuri ca acela al erzului Ierkus din 1739, când pentru urechă a lui s'a ivit războiul între An-

glia și Spania. Ierkin era căpitanul unui vapor maritim. În calea sa pe largul mării ajunsese în apropierea țărmurilor spanioli. Locuitorii năvăliră asupra vaporului, să aflu, dacă nu aduce în circulație articole comerciale nepermise. Și fiindcă nu află nimic compromișor, în mânia lor voră să spânzure pe bietul om revinutor. Dar abandonă ideea aceasta, mulțumindu-se cu mutilarea lui. Ii tăară urechea. Anglia pretinse atunci satisfacție, dar fiindcă Spania a denegat satisfacția, izbucni războiul din 1739 între Anglia și Spania, care se isprăvi în mod fatal pentru Spania, căci în urma acestui război ea încetă de a mai fi putere glorioasă maritimă, cum era în trecut.

(Va urma).

NOUTAȚI.

Dimiși din post. Dni Dr. O. Ghbu, revizor școlar și I. Moța, paroh în O.ăstie, refugiat în România, — au fost dimiși din partea Consistoriului arhiepiscopar din prsturile avute, declarându-se atât postul de revizor școlar, cât și postul de paroh din O.ăstie de vacant.

Ajutoare funcționarilor. Guvernul urgar va cere dela parlament votarea unei sume de 87 milioane de coroane. Din banii acestuia au să fie ajutați toți funcționarii instituțiilor publice din țară, dacă salariile lor le plătește sau le întregeste statul. Ajutoarele pentru funcționari, profesori, învățători nu vor fi mai mici de câte 300—400 coroane. Sumele se plătesc începând cu 1 Ianuar 1916 în zece rate lunare și nu pot fi sechestrare și nici însărcinate cu taxe de dare. Guvernul intenționează să sprijinească și orașele și municipiile din țară pentru a le da putința de a îmbunătăți soarta celor ce stau în serviciul lor.

Soldaii în călătorie. Se știe, că la fiecare tren se găsesc vagoane separate pentru persoane militare. Totuși se întâmplă, că unii soldați trec în compartimentele destinate pe seama civililor, își așează pachetele sau lăzile în coridoarele vagoanelor și împedecă prin aceasta circulația liberă. Comanda militară a dat poruncă aspră, ca soldații călători să-și ocupe locurile numai în vagoanele menite anume pentru militari. Dacă însă acolo n'ar mai fi loc, soldatul are să se înfișeze la comandantul gării, care va lua măsurile trebuincioase. În compartimentele rezervate pentru civili este strict oprită intrarea soldaților, cari n'au primit întâi învoirea dela comandantul gării, unde au anunțat cazul că în vagoanele militare nu mai este loc.

Raport francez despre luptele cu bulgarii. Agența Havas anunță: Armata care operează în orient, spre nord dela Strumita, sub conducerea generalului Bailloud, urmează cu atacurile vehemente, pe lângă toată apărarea îndărjita a bulgarilor. În mijocul trupelor franceze se luptă legunea strănilor, vânătorii din Africa și zăușii. Toți aceștia s'au distins asupra celorlalți soldați prin fapte vitejești. Lupta de tranșee dealungul frontului s'a schimbat în încheșări piept la piept din cele mai sângeroase. Sărbii așteaptă atacul bulgar la Monastir în jurul acestei localități ard satele.

Numai peste Italia. În urma înaintării viforoase a trupelor armatelor noastre în Sărbia, comunicația consulatelor străine, cu guvernul sârbesc nu se mai poate face peste Grecia, ci numai peste Italia, — după știre sosită din capitala rusească.

Rege bolnav. Starea sănătății regelui muntegrecan Nichita este rău zdruncinată. Prințul de coroană Danilo și soția sa Iuta au fost chemați acasă, la Cetinje, din Cap Martin, unde petrec acum.

Piese teatrale nouă. Dramaturgul Hermann Sudermann a terminat o serie de trei piese în câte un act: o dramă, o tragicomedie și o comedie. Titlul scrierii este: *Din timpuri bolnave*. În noua sa lucrare Sudermann își exprimă încrederea, că după timpuri bolnave are să urmeze o epocă mai bună și mai sănătoasă.

Viața în Niș. În orașul sârbesc Niș se întoarce cu încetul eărăși viața normală. Sărbii sânt foarte amarați asupra guvernului și a regelui. Soldații sârbi, înainte de a fugi din oras, au jăfuit multe magazine și prăvălii. Nișul de altfel n'a suferit stricăciuni, afară de câteva clădiri dela periferie, prăbușite în forul tunurilor.

Cai din Rusia. Guvernul rusească învoit, să se transporte din Rusia cinci mii de cai pentru România. Căii au fost cumpărați de ministrul român de război.

Salut militaresc. Comanda militară din Timișoara a dat ordin, ca soldătimea acestei garnizoane să salute totdeauna pe răniții și invalizii războiului, și prin aceasta să și arate respectul pentru suferințele, durerile și oboșelile, de care au avut parte și va mai avea poate și dănsă.

Pâne albă și de jumătate albă. Magistratul din capitala țării noastre a hotărât să se admită două feluri de pâne, și anume: Pâne albă (din făină albă și 25% făină de cartofi) chilogramul are să coste 66 fileri; pâne de jumătate albă, obișnuită până acum, chilogramul 48 fileri. Franzele au să se vândă și mai departe cu 4 fileri bucata de cel puțin 4 decergame. Convenienții se pedepșesc cu amendă și arest.

Număr respectabil. Armatele noastre au luat până acum dela sârbi 550 de tunuri și au făcut prizonieri cel puțin 60 mii de soldați sârbi.

Prizonier la bulgari. Conducătorul societății sârbești Narodna Odbrana, maiorul Dušan Popovici, urzitorul răzcoalelor și al asasinatelor politice în Bosnia, a căzut în captivitate bulgară și a fost transportat la Sofia.

Din Basarabia. Refugiați basarabeni spun, că rușii prigonesc pe toți locuitorii români și germani de sex bărbătesc din această țară. Numai locuitorii de naționalitate rusească sânt lăsați la casele lor, ceilalți sânt îmbrăcați în uniforme și duși la trupe sau la săpatul șanturilor. În vremea din urmă au început și persecuțiile împotriva femeilor și copiilor. O parte din averile coloniștilor s'a sechestrat.

Administrație austro-ungară în Polonia. Corespondentul din Polonia rusească, trimis de Journal de Geneve, scrie: Austro-Ungaria desvoaltă o domnie suportabilă în teritoriul ocupat al Poloniei rusești. Autoritățile austro-ungare sânt neobosite întru a providea populațiunea cu alimentele necesare și întru a șterge urmele războiului. Inasuririle naționale ale tuturor locuitorilor sânt deplin respectate.

Deschiderea camerei turcești. Sultanul a deschis sesiunea camerei cu un mesaj, în care se anunță, că este deschisă comunicația de cale ferată Berlin — Viena — Constantinopol. Armata turcească a contribuit la alungarea rușilor din Carpați și din Galizia și a pricinuit dușmanilor pierderi enorme. Sultanul a mai declarat, că războiul are să se continue, până când se va putea încheia o pace favorabilă.

Japonizare cu forța. În înțelesul tratatului japono-chinez dela 1895, insula Formosa a trecut în proprietate japonică. De atunci s'a început în insula aceasta politica de japonizare fără milă și fără considerenție. Vechii locuitori din Formosa cu toate acestea rezistă voinicește și nu se lapdă de neam, ci mai binecunoscuți se prăpădesc. Japonizii au mereu de lucru cu răsculații însuși frumoși. În zilele acestea au fost acuzați 1026 de oameni pentru „revoluție“. Din aceștia sânt osândiți la moarte 505.

Un profesor sârb despre țara sa. Într'o gazetă din Sofia se publică declarațiile profesorului sârb Velcu Dimitrievici din Belgrad făcute despre „țara asasinilor“. Estă ce zice Dimitrievici: Respectez pe bulgari, dar — ca patriot sârb — îi urăsc. Fiul meu a căzut pe câmpul de luptă. Nu mi-a mai rămas nimic, decât patria mea, și acum trebuie să o pierd și pe aceasta. Am vorbit adese cu regele Petru; dar niciodată nu putea să mă părăsească ideea, că mâna sa este pătată cu sânge. De câteori îl vedeam preumblându-se gândurată pe maluri de râu sau pe văfi de dealuri, mi se părea, mai ales în amurgul sării, că zăresc o fantomă. Mereu gândeam, că nu poate scăpa de umbra regelui Alexandru. Sărbia este țara asasinilor. La noi ucigașii sânt sărbătorți ca eroi. Starea de plâns actuală nu este alt ceva, decât o urmare logică a sistemii acesteia. Pașici și regele Petru sânt numai instrumente în mâna sorții, care a decretat nimicirea noastră. Felul da fi al statului nostru, clădit pe minciună, școalele noastre cu metoda lor de creștere, nebunia vanitoasă a intelectualilor noștri a săpat mormântul Sărbiei. Soarta acestei țări are să fie bun exemplu pe seama statelor mici, ești o Sârbie poate nu va mai exista niciodată. Regele Petru a omorât prin asasinii pe regele Alexandru, ear tânărul Prințip a împușcat pe moștenitorul de tron austro-ungar. Aceasta a fost nenorocirea Sărbiei.

Bioscopul Apollo. Mercuri și Joi în 17 și 18 Noemvrie n. 1915 se va reprezenta următorul program: Cascadele boame după natură. Teddy se însoră, comedie în 2 acte. Jucată de actori excelenți germani. Băstem vecinic. poveste în 3 acte. Predată de artiștii fabricii „Nordisk“. Poetul nebun, comedie.

Teatru.

Miercuri, în 17 Noemvrie. *Onoarea*, dramă în 4 acte de Hermann Sudermann. Joi, în 18 Noemvrie, *Vocvodul țiganilor*, operetă, muzică de I. Strauss. Vineri nu este reprezentare.

Note și impresii.

Din înțelepciunea altora. De ce odihna înainte de moarte, când te așteaptă cea de după moarte?

Gândul morții să-ți slujască în orice clipă pentru a înțelege prețul vieții.

Banul lucrează. În Roma și în Milano s'au născut întruniri, puse la cale cu bani englezști. S'au hotărât în aceste întruniri următoarele:

Să se ceară guvernului italian: trimiteră de trupe în ajutorul Sărbiei, declarație de război Germaniei, primirea convenției dela Londra de a nu încheia pace separată, și reducerea activității parlamentului ce are să se convoace.

Guvernul Italian este destul de șiret să se ferească de împlinirea acestor dorințe, știind că nestatornicia compatrioților săi ușor s'ar putea descărca tocmai asupra lui.

mai pregătit pentru a o primi... decât Românii (ardeleni, cari n'aveau ierarhie), rezeți în înțelegere, aplecați spre orice prefăcere pentru multă suferință ce o îndurau, și lipsiți de orice cercetare din voinicească vrednică de acest nume. Învățătura pe care fanaticii Cehi o propagau cu arma în mână se asemăna foarte mult cu a noastră, și suferințele țărânului și a preotului, tot țărân. I-a făcut să primească acest eres. Aduce în legătură cu hussitismul chiar și răzcoala țărănească din Ardeal dela 1437. Reforma amintită se primește și de Unguri, cari ei li muțămesc primele traduceri din bllie și chiar traducerea întregii biblii. Iar Cehii la 1455 aveau deja mai multe traduceri din bllie.

Acestei mișcări se datoră și primele noastre tălmăciri din Sf. Scriitură, Psaltirea, Biblia, Evanghelia, — dar nu și tălălul ei. Faptele Apostolilor, pe lângă rugăciunile obișnuite, se înfișează astfel în românește pentru totăia oară în acele vremi depărtate „și anume, prin munca unui singur om. Căci alegerea și oânduirea împrumuturilor, în natura cuvintelor străine, în noțiunile de cultură ce se străvăd prin tălmăcare, se recunoaște acest singur om: de bună seamă un preot de sat ce va fi știut slavonește, fiind vădit, că traducerea nu s'a făcut după ungorește: urmele ungurești în sintaxă și vocabular vin numai din cunoașterea limbii maghiare de traducător.

Dar asupra Românilor a influențat mai înainte bogomilismul, care a dat ajutor și hussitismului. Ca argument aduce legenda

Dunineci (hussita) identică cu a Vnerii, pe care o avem dela bogomili.

E destul, că după părerea dui Iorga, primele traduceri românești și începutul scrișului românesc, le datorim mișcării lui Ioan Huss, răsunetul reformei pornite de Vyčliff din Anglia. Dar referitor la părerea aceasta putem zice ce a z'și dl Adamescu, că „mișcarea aceasta n'a avut nici o urmare“, — sau și dacă a avut, a fost de tot restrânsă. În Ardeal ea direct n'a ajuns nici când, — indirect prin cine? Cu atât mai greu în Maramurăș, unde stabilește țara primelor traduceri. Noua lege se propăgă prin invazi, iar Maramurășul prin poziția lui geografică a fost crătat de multe invazii, cu deosebire din partea vestică. Iar răzcoala din 1437 a fost îndreptată în adevăr mai ales contra clerului catolic, dar nu fiind răsculații îndemnați de legea nouă, ei de abuzul aceluia stat. Cred, că influența hussitismului la noi n'a inițiat nimic, ci poate numai a dat un sprijin. Hussitismul a trecut peste noi până la Voșga, dar nu ne-a atins.

Densusianu se apropie mai mult de adevăr: Umili noștri trăgători din neajunsul priceperii credințioșilor, cum și al lor, au tradus mai întâi unele rugăciuni, apoi părți din slujbă, pe cari le foloseau pe ascuns, și în felul acesta s'a făcut începutul.

Părerea e vecină cu adevărul și sper, că în cele următoare să pot arăta, care-mi pare mie adevărul.

(Va urma).

Această slăbire a curentului slavon facea, nrg eșt, din ce în ce mai grea înțelegerea limbii slavone între Românii, iar numărul Românilor știutori de slavonește se împuțina din ce în ce. A trebuit deci să se nască în lumea preotească în care era pe atunci în h'să toată învățătura vremii, ideea unor traduceri românești ale cărților religioase. Realizarea acestei idei o vedem în cele mai vechi manuscrise românești, cari s'au scris la finele secolului XV și au ajuns la noi în cò ii ceva mai târziu. (S'. lit. rom. B. r. t. pg. 2—3).

Așadar după dl Adamescu primele traduceri românești le datorim în fi enții grecești și încetării înveșei călugărilor bulgari. Dar c'mb'nașă această numai combinație rămâne, nimic mai mult. Premisele sunt neîntemeiate, și cu atât mai puțin este întemeiată concluzia, — dacă judecăm ș locul unde au put să se nască acele prime traduceri. În care punct de altfel dl Adamescu pare a fi de acord cu ceilalți cercetători ai trecutului nostru literar.

O teorie mai bazată pare a fi a dui Iorga. Părerile sale se cuprind cam în următoarele:

La Slavii din toate ramurile în epurturile literaturii le fac doi greci: Ciri și Metod, cu școalele lor călugărești. La noi însă literatura nu putea porni de la călugări, cari cântau de bulgărește până și isprăvile lui Ștefan cel Mare. Literatura românească porneste din Ardeal, la gasul de chemare al învățăturii profesate de urmașii lui Ioan Huss, care învățătură nici un popor nu era

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Aviz.

La cassa de păstrare (reuniune) în Săliște se primește pentru durata războiului

un practicant.

Reflectanții au să trimită atestatul de maturitate dela o școală comercială, eventual și alte documente până la finea lunii curente.

Preferiți vor fi cei cu praxă de bancă.

Salariu vor primi 100 cor. la lună.

Postul va trebui ocupat îndată după alegere.

Săliște, în 12 Noemvrie 1915.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.
(201) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan, cu drept de succesiune, lângă veteranul paroh Teodor Roman din parohia de clasa a III-a Ațel, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post sunt: jumătate din cele fasonate în coala B.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta la subscrisul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat.

Mediaș, la 16/29 Octomvrie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

(200) 2-3

Nr. 724/1915.

(198) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala conf. gr.-or. română din Vima-mare (Tordavilma), protopresbiteratul Cetatea-de-peatră, se publică concurs în „Telegraful Român” cu termen de 15 zile dela prima apariție.

Venitele: 600 cor. anual dela comuna bisericească; iar pentru restul salariului legal s'a înaintat rugare pentru subvenție dela stat; comuna bisericească nu răspunde însă de această sumă diferențială: spre orientare concurenților!

Cvartir și grădină (1/4 jugăr cat.) în natură.

Indatoririle învățătorului ales sunt toate cele cuprinse în normele în vigoare aduse de autoritatea supremă bisericească.

Reflectanții să-și înainteze rugărilor de concurs cu documentele necesare subsemnatului oficiu și să se prezenteze și în comună (bisericească), în termenul deschis.

Lăpușul-unguresc, la 24 Octomvrie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tractului Cetatea-de-peatră, în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Concurs.

La ordinul Prea Veneratului Consistor Arhidiecezan otto 20 Febr. Nr. 1979/1914 școl. pentru întregirea postului al II-lea de învățător, împreună cu cantoratul la școala profesională gr.-or. română din Marcoș, devenit vacant prin moartea regretatului învățător Victor Badiu, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1. Salariu fundamental dela cassa bisericească 205 cor. solvibile în rate lunare. Restul se va căpăta dela stat cum a beneficiat și fostul învățător.

2. Până se va putea edifica un cvartir corespunzător, comuna bisericească îi va închiria cvartir, eventual i se va solvi relut de cvartir.

3. Relut de grădină sau în natură sau în bani 20 cor.

4. Lemne din pădurca foștilor jobagi în valoare de 20 cor.

5. Dela concurenți, pe lângă calificarea legală, se mai recere a îndeplini funcțiunea de cantor în rândul săptămânii sale și a înființa cor bisericească cu elevii școlari, ca să poată executa răspunsurile liturgice. Ca remunerațiune pentru aceasta va fi venitul cantoral valorat la minimum 40 coroane.

6. Concurenții sunt datori a conduce și școala de repetiție și a propune eventual și economia practică în grădina școlară a comunei politice pe lângă o remunerațiune din partea acesteia de 32 coroane anual.

7. Concurenții să se prezinte în vreo Duminică înainte de alege în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

8. Concurenții, cari pot satisface condițiunilor amintite au a-și înainta cererile con-

cursuale înzestrate cu documentele necesare în termenul deschis oficiului protopresbiterial al tractului Treiscaunelor.

(199) 3-3

Marcoș, în 25 Octomvrie 1915.

Comitetul parohial greco-or. român ca scaun școlar din Marcoș în conțelegere cu oficiul protopresbiterial al trac. Treiscaunelor.

Georgiu Dogariu
paroh, preș. com. par.

Ioan Șerban
notar al com. par.

Bine cunoscutul salon de modă

Ella László

deschide un curs de croit și cusut pentru dame inteligente. Durata cursului e de 3 luni. Tot acolo se primesc pentru confecționare toalete de dame dela cele mai simple până la cele mai complicate modele.

Anunțările se primesc până la 15 Nov. a. c. dela oarele 8 a. m. — 6 p. m. în Strada Cismădiei Nr. 17 etajul I. (195) 3-3

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit

revăzută la înscrierea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Mitropolit al Românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania Ioan Mețianu.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „Τὰ συμβολικά βιβλία”. Atena. 1883.

În această ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, împreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **2 cor. 50 fil.**

Revănzătorilor li se dă rabat 20%.

La **Librăria arhidiecezană** în Sibiu se află următoarele

Icoane sfinte

tipărite în tipografia cărților bisericești din București și aprobate de sfântul Sinod din România.

Icoane mărimea 20x25 cm.

	K f
Nașterea Domnului nostru Isus Cristos . . .	—20
Botezul Domnului nostru Isus Cristos . . .	—20
Învierea Domnului nostru Isus Cristos . . .	—20
Sfântul Modest . . .	—20
Sfântul Ihe Prorocul . . .	—20
Sfântul Ioan Botezătorul . . .	—20
Domnul nostru Isus Cristos în veșminte de Arhieru . . .	—20
Incoronarea Maicei Domnului . . .	—20
Sfinții Apostoli Petru și Pavel . . .	—20

Icoane mărimea 40x50 cm.

Judecata Domnului nostru Isus Cristos . . .	—45
Sfântul Ihe Prorocul . . .	—45
Învierea Domnului nostru Isus Cristos . . .	—45
Botezul Domnului nostru Isus Cristos . . .	—45
Nașterea Domnului nostru Isus Cristos . . .	—45
Sfântul Ioan Botezătorul . . .	—45
Sfinții Apostoli Petru și Pavel . . .	—45

Icoane mărimea 15x23 cm.

	foarte fine, fondul auriu.
Maica Domnului nostru Isus Cristos . . .	—30
Sfânta Gheorghe . . .	—30
Sfântul Nicolae . . .	—30
Sfinții Împărați Constantin și Elena . . .	—30
Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril . . .	—30
Sfânta Paraschiva . . .	—30
Sfântul Dumitru . . .	—30

Icoane mărimea 22x34 cm.

	foarte fine, fondul auriu.
Maica Domnului nostru Isus Cristos . . .	—45
Sfânta Treime . . .	—45
Sfântul Gheorghe . . .	—45
Sfântul Dumitru . . .	—45
Sfântul Nicolae . . .	—45
Sfinții Împărați Constantin și Elena . . .	—45
Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril . . .	—45
Sfinții Trei Erarhi, Vasile, Grigore și Ioan . . .	—45

Tablouri (Portrete).

Icoana Înscăpării pe hârtie (aer) . . .	1—
Icoana Înscăpării pe pânză (aer) . . .	5—
Proscemia tipărită cu litere latine . . .	—50
Sfânta și Marea Vineri a Patimilor, adevărată icoana bisericii în seara acelei zile mari, formatul 50x65 cm. reproduc în culori . . .	2—
Pentru pach. și porto să se adauge 30—40 fil. Mitropolitul Ioan Mețianu, format mare . . .	2—
Mitropolitul Șaguna, format mare 2 cor., mic 50 fil., tipărit pe carton cromohelografie . . .	5—
Mitropolitul Miron Romanul . . .	2—
Goșdu . . .	2—

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană, Sibiu:**

Protocolul sinodului ordinar

al arhidiecezei gr.-orientale române

din Transilvania

ținut în anul 1915.

Prețul Cor. 1:20 + 5 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Contribuțiuni istorice

privitoare la

trecutul Românilor de pe pământul crăiesc.

Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea d-lor:

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcea, Dr. Ioan Lupas, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragomir.

Prețul 4 cor. + porto 30 fil.

A apărut

în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preaînălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religiuina gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **12 cor.** Revănzătorilor se dă rabat **20%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Biblioteca Teatrală

edată de Societatea Fondului de Teatru Român.

Nr. 28. Teodor Abt, Bucăreasa, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 30. Aurelia Păcățian-Rubenescu, Iepurașii la școală cinci piese teatrale, dialoguri și patruleguri. Prețul 20 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 31. Max Maurey, Farmacistul, comedie într'un act. Prețul 32 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 32. Andre Mycho, Giorie postumă, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 33. Jana Marni, O Repetiție, dialog. Prețul 20 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 34. Alfred de Musset, Un Capriciu, comedie într'un act. Prețul 48 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 35. C. Goldoni, Un Accident Curios, comedie în 3 acte. Prețul 60 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 36. Yves Mirande, Zoe, comelie într'un act. Prețul 26 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 37. Fr. de Schiller, Wilhelm Tell, dramă istorică în 5 acte în versuri, traducere în forma originală de Stefan O. Iosif. Prețul 90 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 38. Georges Courteline, Învierii strălucite, piesă într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 39. Micul mincinos, comedie în 2 acte, localizată de Bujorei. Prețul 30 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 40. I. Russu Șirianu, Militărește, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 41. Horia Petra-Petrescu, Poezii și Monoloage de declamat broș. I. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 42. Capra cu trei iezi, piesă pentru copii, în trei tablouri după povestea lui I. Creangă, de Radu Prișcu. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 43. Victor Eftimiu, Crăciunul lui Osman, tragi-comedie într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Cosinzeana

care e redactată de dnul profesor Marin Demetrescu din Craiova, au apărut până acuma:

Nr. 1. I. H. Fabre, Din Moravurile și Pornirile insectelor, ed. II. Prețul 30 fileri + 5 fil. porto.

Nr. 2—3. M. Demetrescu, Inceputurile Omenirii, ed. II. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 4—5—6. Ilie N. Gelep, Pământul și Omul, partea I. Asia. Prețul 75 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 7—8. M. Demetrescu, Lecturi Geologice. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 9. Constantin Rădulescu, Culegeri științifice. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Națională

redactată de dnul D. Vasiliu-Bacău.

Nr. 51—52—53. Pedagogia și Medicina, Primejdia Alcoolismului și Vitejia Românilor. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 54—55—56. Bulgarii, Folioasele Chimiei și Solidaritatea. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 57—58—59. Apărarea Națională. Rusii și Sărăceni. Prețul 30 fileri + 5 fileri porto.

Biblioteca Minerva.

Nr. 131—132. Tit. Liviu, Războiul Romanilor cu Hanibal I—II. Prețul 60 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 133. B. Constant, Pribeagul. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 134. George Ohnet, Jale și bucurie. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 135. Saltikow Ședrin, Povești. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 136. Al. Cazaban, Rozica. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 137. Harriet Beecher Stowe, Coliba lui moș Toma. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 138. Al. Dumas Tatăl, Cei doi studenți. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 139. Voltaire, Povestiri. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 140. Carl Ewald, Icoane din viața plantelor și animalelor II. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 141. Edmond Haraucourt, Pelisson. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. V. Rakosi, Satul meu. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 143—144. Camille Cocuand, Suferințele Vulturășului. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 145. Arthur Conan Doyle. Doctorul negru. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 146. I. Ciocărian, Fără noroc. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 147. C. Dem, Oamenii Zilei. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 148. I. Dragoslav, Povești de Crăciun. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 149. A. Fogazzaro, Povestiri. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 151. Lamartine, Raphael, vol. I. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 153. Emilia Tailler, Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hugo. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 154. Louis Iaccoliot, Vânătorii de rob. d alungii Nilului albastru. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 156. Guy de Maupassant, Strigăt de alarmă. Prețul 30 fil. — 5 fil. porto.